

SECRETARIAAT

Parallelweg 68
5688 VP OIRSCHOT
Tel.: 0499 572559
5688 KD OIRSCHOT
E-mail: s.beo@hotmail.com
Website: www.sbeo.nl
Kvk: 17192972
Fiscaal nr.: 8168.89.577
IBAN: NL67RABO0127282734
ANBI erkend als culturele instelling

NIEUWSBRIEF SBEO 23-04

INLEIDING

Voor u ligt de Nieuwsbrief SBEO 23-04. Wij brengen u hiermee op de hoogte van een aantal recente ontwikkelingen binnen het erfgoed Oirschot. In deze nieuwsbrief vindt u informatie over:

- Bestuur
- Cursus Oirschotlogie
- Bedreigde gebouwen
- Erfgoedgoedplatform
- Gemeentelijke monumenten
- Erfgoedcommissie
- Actieplan wonen
- Centrumvisie
- Groenplatform
- Bomenverordening
- Zandpaden

BESTUUR

Voor het bestuur van SBEO was 2023 een bijzonder jaar. Na negen jaar is het gelukt om twaalf nieuwe gemeentelijke monumenten op de lijst toegevoegd. Voor de aanwijzing van deze nieuwe monumenten willen wij vooral wethouder Joep van de Ven bedanken en in het bijzonder onze nieuwe ambtelijke medewerker voor het erfgoed & monumenten, de heer Theo Kralt.

Verder zijn er verschillende projecten voortvarend in gang gezet: de inventarisatie en beoordeling van de zandpaden, de opzet voor een nieuwe bomenverordening, het ontwikkelen van een centrumplan ten behoeve van de herinrichting van het centrum van Oirschot en de restauratie van de Oude Toren in Oostelbeers.

Op dinsdag 9 januari om 15.30 uur luidt het bestuur van de SBEO samen met de gemeente het nieuwe jaar in met een Nieuwjaarsbijeenkomst in het Boterkerkje.

Aanmelden via T.Kralt@oirschot.nl

CURSUS OIRSCHOTLOGIE

Het doel van deze cursus is om inwoners wegwijs te maken in de cultuurhistorische geschiedenis en de ontwikkeling in Oirschot en de Beerzen.

In maart gaat de cursus van 2024 weer van start, zie www.oirschotlogie.nl

BEDREIGDE GEBOUWEN

Poortgebouw Kazerne.

Wethouder Joep van de Ven heeft een gesprek gehad met de kolonel van de Kazerne en hem laten weten, dat we een aantal historische gebouwen/objecten met een militaire achtergrond monument willen maken. De directie van de Kazerne gaat nu nadenken over een passende herbestemming van het poortgebouw en de omgeving. Mocht daar iets concreets uitkomen, dan wordt de SBEO hierbij betrokken. Het wacht/entreegebouw is één van de twaalf nieuwe gemeentelijke monumenten.

Doornboomstraat 5 Middelbeers

Voor de locatie Doornboomstraat 5 (Limonadefabriek) is een ontwikkelplan gereed voor 29 woningen op het achter terrein en in de voormalige limonadefabriek. De omgevingsdienst Zuid Oost Brabant heeft een archeologisch onderzoek laten uitvoeren. Hierbij zijn verschillende archeologische sporen aangetroffen, zoals de restanten van een schuurkerk die in 1673 werd gebouwd en in 1698 afbrandde, overblijfselen van de oude brouwerij De Doornboom die van 1760 tot 1932 op deze locatie actief was en aanwijzingen van een boerschans, een laatmiddeleeuws verdedigingswerk. Aanvullend onderzoek wordt nog opgestart. Het ontwerpbestemmingsplan ligt ter inzage. Inmiddels is door de projectontwikkelaar een rij van 6 oude beuken op de terreinafscheiding gekapt.

gekapte bomen op erfscheiding

Hof van Solms

Op het achter terrein van het Hof van Solms - *Erve Solms* - worden 13 woningen en 22 appartementen gerealiseerd. De architectuur van de woningen sluit in stijl aan op de historische omgeving en wordt voorzien van ornamenten, die verwijzen naar archeologische vondsten op het terrein. De woningen zijn reeds allen verkocht. Het rijksmonument en voormalig stadspaleis Hof van Solms, wordt in het nieuwbouwplan omgedoopt naar *Huys Solms*. Dit beslaat twintig woningen. Voor dit plan moet nog de vergunning aangevraagd worden.

Heuvel 20A

Heuvel 20A is een oud industriegebouw, voormalig meubelfabriek Hekster. Dit gebouw is dit jaar toegevoegd aan de lijst van gemeentelijke monumenten. Voor deze locatie wordt een ontwerpplan ontwikkeld.

Dekanijstraat muur

De schansmuur Dekanijstraat-van Baerlandstraat is nog steeds niet beschermd. SBEO is in gesprek met de gemeente over de bescherming van de historische muren.

Oude Toren Oostelbeers

Bouwbedrijf Nico de Bont heeft de restauratiewerkzaamheden aan de Oude Toren in Oostelbeers afgerond. Er is archeologisch onderzoek gedaan naar de contouren van het oude kerkschip en de oorspronkelijk omwalling. De resultaten van dit onderzoek worden gebruikt bij het herstellen van de aarden wal en de aangrenzende gracht. Het rapport van dit onderzoek is nog niet beschikbaar.

Trompenhoeve Straten 10

Het complex de Trompenhoeve is een bijzonder en zeer fraai historisch boerenerf met een drietal rijksmonumenten, een Kempische kortgevelboerderij met een midden dwarsschuur en een stal. De bewoner wil het complex restaureren, enkele gebouwen geschikt maken voor bewoning en het geheel als een boerenerfensemble inrichten. In overleg met de gemeente, de Erfgoedcommissie, de Rijksdienst RCE en de Provincie hebben reeds een aantal besprekingen plaatsgevonden. Een dendrologisch onderzoek van de houtconstructie moet uitwijzen hoe oud dit pand is.

ERFGOED PLATFORM OIRSCHOT

In Erfgoedplatform Oirschot werken erfgoedpartijen samen aan het behoud en toekomstbestendig maken van het Oirschotse erfgoed.

De afgelopen maanden is in het platform gesproken over: de afronding van fase I van het QR code project. Inmiddels zijn dertig monumenten voorzien van QR code plaatjes waarmee informatie over de locaties opgehaald kan worden. Dit is een samenwerking met Visit Oirschot. Daarnaast is gesproken over de nota immaterieel erfgoed waar de gemeenteraad in december over besluit, het proces rond het Centrumplan, een gezamenlijke depotvoorziening en het onderbrengen van beschrijvingen uit de Beerzen aan de Oirschotse canon.

GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

Na negen jaar aandringen heeft de gemeente besloten om een aantal beeldbepalende gebouwen en objecten aan te wijzen als gemeentelijk monument.

De volgende objecten zijn de nieuwe monumenten:

- Religieus erfgoed: de St. Joriskapel Gasthuisstraat, Sint Odulphuskapel Spoordonkseweg, kerkmuur en grafstenen oud Kerkje Middelbeers.
- Landschappelijk erfgoed: de boerderijen: Wintelresedijk 4, Heldensestraat 7, Kerkstraat 20 en Schansstraat 1.1a.
- Militair erfgoed: Poortgebouw kazerne, Miekoekse brug en de bunker Langereijt Oostelbeers
- Jonge bouwkunst: villa Sonnevanck en Heuvel 20A, voormalig meubelfabriek Hekster.

Schansstraat 1-1A

COMMISSIE RUIMTELIJKE KWALITEIT EN ERFGOED

Behandelde plannen (selectie):

- Pandgat 19 [RM], verbouwing boerderij, aangehouden.
- Esperenweg 1 Oostelbeers, splitsen en verbouwen boerderij, akkoord.
- Klooster Blijendaal Nieuwstraat, vooroverleg.
- Molenstraat 28, verbouwing akkoord.

HOOGSPANNINGSLEIDING

De SBEO heeft samen met de omwonenden Groenewoud en landgoed Baest bezwaar gemaakt bij de Raad van State tegen de omgevingsvergunning “Ondergrondse 150KV Tilburg Noord-Best”. De bezwaren richten zich voornamelijk tegen de plaats van het Koppelstation van 1850 m² en eventueel in de latere fase aanbrengen van het Hoogspanningsstation van 2,5 hectare. De regionale energieleverancier beslist later op welke plaats waar het definitieve station gaat komen. Op 29 november 2022 heeft de zitting bij de Raad van State plaatsgevonden, de Raad van State heeft alle beroepen onlangs ongegrond verklaard.

ACTIEPLAN WONEN

De Kemmer

In masterplan de Kemmer worden zo’n 400 woningen biobased gebouwd. De SBEO heeft al ‘aan de voorkant’ samen met buurtgroep de Kemmer en IVN Oirschot het te integreren ‘groen/blauw en rood’ geïnventariseerd voor deze gebiedsontwikkeling. De Gemeente heeft een conceptversie van hun gebiedsvisie voor de Kemmer ter inzage gelegd. Daarop staat nog nieuwbouw in de vrijwaringszonering van de Oude Loop en de Groene Corridor. De SBEO heeft hierover een zienswijze ingediend bij gemeente Oirschot en de woningbouwregisseur. Gemeente heeft zelf een aantal mobiliteitsoplossingen voor het gebied bedacht, maar nog niet voor de kanaaloversteek.

Gebied de Oude loop

Middelbeers Oostzijde

In Middelbeers zijn voor een locatie tussen Hertog Janstraat en Kosterstraat/'t Ven eveneens woningbouwplannen in ontwikkeling.

SBEO heeft aandacht gevraagd voor de aanwezigheid van het stroomgebied van de Kleine Beerze dat raakt aan deze locatie en voor het van belang van een veerkrachtige inrichting van de landschappelijke en ecologische hoofdstructuur, waarbij bodem en water ordenende principes zijn. Uit het oogpunt van het behoud van erfgoed heeft SBEO benadrukt de landschappelijke erfgoed kwaliteit hier te willen beschermen.

SBEO heeft negatief geadviseerd over het toevoegen van de gronden tussen het omleidingskanaal en het stroomgebied van de beek en verwijst naar recent vastgesteld beleid waarin de locatie beschreven wordt als potentiële natuurontwikkeling. Daarnaast heeft het bestuur de gemeente gevraagd om recente gebiedsanalyses als Versnelling Woningbouwopgave, Landschapskwaliteitsplan en Panorama Oostelbeers onderdeel te laten zijn van de afwegingen, en is aangedrongen op het bewaken van de kwaliteit van de planontwikkeling door de beide projectontwikkelaars.

Den Heuvel/Boterwijk

De gemeente wil graag nadenken met omwonenden, ondernemers in de buurt en organisaties over plannen voor het gebied Den Heuvel-Boterwijk. Hiervoor organiseerde ze al drie bijeenkomsten. Op 5 juli heeft de derde en laatste bijeenkomst plaatsgevonden met een gemeentelijk voorkeursscenario zonder bebouwing in het beschermd gebied van de Boterwijk. De bebouwing in het woongebied op de percelen aan en nabij de Heuvel wordt enigszins verdicht om het gewenste aantal woningen te realiseren.

De SBEO heeft haar visie in een presentatie ingebracht in dit proces, zie website [doe mee oirschot](http://doe.mee.oirschot.nl). We vinden het belangrijk, dat er geen woningen komen in het beschermde akkercomplex. Dit gebied ligt provinciaal binnen de grenzen van de Regionaal Natuur/en Landschapseenheid RNLE en de groenblauwe mantel en heeft op gemeentelijk niveau zeer hoge cultuurhistorische waarde en hoge archeologische waarde.

voorkeursplan den Heuvel-Boterwijk

CENTRUMVISIE

De gemeente is aan de slag met de inrichtingsplannen als onderdeel van de centrumvisie. Het centrum moet worden aangepast aan de leefbaarheid-, duurzaamheid- en mobiliteitswensen van deze tijd. Reeds enkele jaren hebben verschillende deelnemers, georganiseerd in verschillende allianties, ideeën aangeleverd voor dit centrumplan. De SBEO is onderdeel van de alliantie Erfgoed. De ideeën, suggesties en referenties van deze erfgoedalliantie zijn gebundeld in een presentatie ingebracht bij de gemeente. Erfgoed is een kernwaarde van Oirschot en dient leidend te zijn in het maken van de plannen. Dit beperkt zich niet tot het nieuwe inrichtingsplan maar heeft ook betrekking op bij voorbeeld het reclamebeleid, de verlichting, de programmering van evenementen, het soort en type middenstand. Op maandag 18 december is een tussentijdse presentatie geweest van het inrichtingsplan, waarbij voornamelijk een idee voor de verkeerstroom is getoond. Het is nog niet duidelijk wat de verder planning is. De alliantie blijft betrokken, zie bijlage flyer Erfgoed.

GROENPLATFORM OIRSCHOT, GPO

De SBEO heeft samen met WN&L de Beerzen en IVN Oirschot een Groenplatform Oirschot opgericht. Er is behoefte van de groeninstellingen om gezamenlijk met de gemeente tijdig informatie uit te wisselen over lopende en aankomende beleidsontwikkelingen, projecten op gebied van natuur, cultuurhistorisch landschap en biodiversiteit. De nadruk ligt nu op het in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken worden van partijen bij de planontwikkeling en een vast aanspreekpunt bij de gemeente waarmee frequent contact onderhouden wordt. Onder het Groenplatform valt ook de Bomenwerkgroep. Het Groenplatform is inmiddels operationeel en heeft een groot aantal onderwerpen op het gebied van natuurinclusiviteit op haar agenda staan.

BOMENVERORDENING

Er hebben inmiddels drie bijeenkomsten plaatsgevonden als aanzet voor een nieuwe bomenverordening. De bestaande bomenverordening is toe aan een herziening, omdat hij onvoldoende bescherming biedt voor het Oirschotse bomen areaal. Bijzondere aandacht wordt besteed aan het erfgoed-voorpootrecht, herplanting, lanen, terugbrengen oude structuren en monumentale bomen en heggen. Een uitdaging is om ook particuliere bomen op de monumentale bomenlijst te krijgen. Er staan nog twee bijeenkomsten gepland in 2024 .

ZANDPADEN

De SBEO heeft in Oirschot alle paden geïnventariseerd samen met WN&L de Beerzen. Een stagiaire van de HAS, Thyme Potters heeft in opdracht van het Brabants Landschap de Oirschotse zandpaden gekwalificeerd.

In het nieuwe jaar gaan we met de gemeente bekijken hoe we de belangrijkste cultuurhistorische en de zandpaden met natuurwaarde kunnen beschermen.

VRIENDEN

Wij danken alle vrienden en vriendinnen voor hun steun en financiële bijdragen. Uw financiële steun als beschermer van ons erfgoed is voor ons van groot belang. De SBEO is een door de belastingdienst erkend als culturele ANBI instelling.

**Het Bestuur Stichting Behoud Erfgoed Oirschot wenst u
een goed en gelukkig nieuwjaar, geniet ervan.**

SBEO, 21 december 2023